

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις: Ιωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: ecclesia.protocol@gmail.com

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Πρωτ. 3659
Αριθ. Διεκπ. 1705

Αθήνησι, τῆ 19ῃ Αὐγούστου 2024

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τάς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

**Θέμα: «Κυριότητα ἐπὶ ἀκινήτων τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐπισκοπειῶν
κατὰ τὸν ν. 2508/1920»**

Μέ τό παρόν σᾶς γνωρίζουμε ὅτι μέ βάση τό ἄρθρο 67 (Ἱεροί Ναοί καί Ἐπισκοπεῖα τέως Ὀρθόδοξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων) τοῦ νόμου 5128/2024 (ΦΕΚ Α΄ 118/30.7.2024) προστέθηκε τό ἄρθρο 11Α στόν νόμο 2508/1920 (ΦΕΚ Α΄ 221), πού προβλέπει ὅτι:

*«Ἄρθρο 11Α
Ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα
τέως Ὀρθόδοξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων*

«Ἀπό τὴν κατάργηση τῶν τέως Ὀρθόδοξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῆς παρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 3, τὰ ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα, ὅπου στεγάζονται Ἱεροί Ναοί ἢ Ἐπισκοπεῖα Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐμπίπτουν στις περ. β΄ καὶ γ΄ τῆς παρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 3, θεωρεῖται ὅτι περιήλθαν κατὰ πλήρη κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ στις κατὰ τὸπον οἰκείες Ἱερές Μητροπόλεις ἢ Ἐνορίες ὡς οἰονεὶ καθολικοὺς διαδόχους, ἀνάλογα με τὸν κατὰ περίπτωσιν προορισμὸν τους. Τα ἀναφερόμενα στο πρῶτο ἐδάφιο ἰσχύουν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ εἴαν τηρήθηκε ἡ προδικασία τοῦ παρόντος, καὶ ἀπὸ το ἀν στη συνέχεια περιλήφθηκαν σε κατάλογο με ἀναλυτικὴ ἐκθεση πόρων καὶ περιουσιακῶν στοιχείων, καθὼς καὶ σε ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀρθροῦ 11 περὶ διαπίστωσης τοῦ χαρακτήρα τους ἢ σε ἀπόφαση ἐξακρίβωσης καὶ διανομῆς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρθρων 1 καὶ 2 τοῦ ἀπὸ

25.2.1926 νομοθετικού διατάγματος (Α΄ 79). Ο νόμιμος εκπρόσωπος των ανωτέρω εκκλησιαστικών νομικών προσώπων υποχρεούται να προβεί σε σύνταξη έκθεσης απογραφής των ακινήτων, στην οποία περιγράφονται τα ακίνητα, καθώς και τα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών, η οποία περιβάλλεται τον συμβολαιογραφικό τύπο και μαζί με την περίληψη, σύμφωνα με το άρθρο 9 του β.δ. 533/1963 (Α΄ 147), καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου. Ομοίως πραγματοποιούνται και οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές. Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής: α) έχουν αποδεικτικό και διαπιστωτικό χαρακτήρα και δεν αποτελούν συστατικές ή μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, β) συντάσσονται και καταχωρίζονται σε υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη, όπως και οι δηλώσεις κτηματογραφούμενων δικαιωμάτων βάσει των εκθέσεων αυτών, και γ) δεν θίγουν τυχόν εμπράγματα δικαιώματα τρίτων».

Κατά τήν περίοδο τής οθωμανικής κυριαρχίας, οί Ὁρθόδοξες Χριστιανικές Κοινότητες κάθε περιοχῆς θεωροῦντο ὡς κάτοχοι τῶν ἀκινήτων πού ἦταν ἀφιερωμένα σέ σκοπούς γενικότερα ἐκκλησιαστικούς (π.χ. Ἐπισκοπεῖα) ἢ τοπικούς - ἐνοριακούς (π.χ. κάθε εἶδους Ναοῦς, κοιμητήρια, ἱερατικές σχολές), ἐκπαιδευτικούς (π.χ. σχολεῖα), εὐαγεῖς (π.χ. νοσοκομεῖα), ἐπειδή κατά τό οθωμανικό δίκαιο δέν ὑφίσταντο τά οἰκεία νομικά πρόσωπα ὡς ὑποκείμενα δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων (π.χ. Ἐπισκοπές ἢ Ἐνορίες).

Μετά ἀπό τήν ἐνσωμάτωση τῶν Νέων Χωρῶν, ὁ νόμος 2508/1920 ἀντιμετώπισε τό ζήτημα τῆς κυριότητος ἐπί τῶν «ἐκκλησιαστικῶν», «ἐνοριακῶν», «σχολικῶν» περιουσιῶν καί τῶν περιουσιῶν «εὐαγῶν ἰδρυμάτων» πού κατεῖχαν οἱ Ὁρθόδοξες Χριστιανικές Κοινότητες κάθε περιοχῆς. Ὁ νόμος ἀνεγνώρισε ἀναδρομικῶς τήν κυριότητα τῶν ἐν λόγῳ Κοινοτήτων ἐπί τῶν ἀνωτέρω περιουσιῶν καί τίς κήρυξε καταργημένες ἀπό 1.4.1921 (πλήν Κρήτης καί Σάμου). Τό ἄρθρο 3 παρ. 1 περ. β΄ καί γ΄ τοῦ ν. 2508/1920 θέσπισε ὁρισμούς γιά τίς προαναφερθεῖσες κατηγορίες περιουσιῶν καί εἰδικότερα ὡς πρὸς ἐνοριακές καί ἐκκλησιαστικές, ὡς ἐξῆς:

«β΄) περιουσίαι ἐνοριακαί· τοιαύται χαρακτηρίζονται αι περιουσίαι των εν ενεργεία ιερῶν ναῶν, ἐφ' ὅσον αι πρόσοδοι αὐτῶν διετίθεντο τέως διά τας δαπάνας αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ διά τας ἀνάγκας των ιερῶν ναῶν χρησιμοποιούμενα ἀκίνητα αὐτῶν (κατοικίαι ιερῶν κλπ.)»-

«γ΄) περιουσίαι ἐκκλησιαστικά· τοιαύται χαρακτηρίζονται αι ἐκκλησιαστικά περιουσίαι, ὡν αι πρόσοδοι διετίθεντο πρὸς ἐξυπηρέτησιν γενικωτέρων ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν, ὡς καὶ τὰ διά τοιούτους σκοπούς χρησιμοποιούμενα κοινοτικά καὶ ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα (οἶον Μητροπολιτικά μέγαρα, ἱερατικά σχολαί κλπ.)».

Ὁ ν. 2508/1920 προέβλεψε στό ἄρθρο 5 ὅτι οἱ «ἐνοριακές» περιουσίες τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 περ. β' περιέχονται στίς Ἐνορίες καί οἱ «ἐκκλησιαστικές» περιουσίες τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 περ. γ' περιέχονταν στό ἤδη καταργηθέν Γενικό Ἐκκλησιαστικό Ταμεῖο (εἶχε συσταθεῖ μέ τόν ν. ΓΥΙΔ/1909, καταργήθηκε μέ τόν ν. 4684/1930, ἀντικαταστάθηκε ἀπό τόν ΟΔΕΠ πού καταργήθηκε καί αὐτός μέ τόν νόμο 1811/1988), πλὴν τῶν περιοχῶν μέ μεικτό πληθυσμό (π.χ. Θεσσαλονίκη), στίς ὁποῖες θά συστήνονταν οἱ «Ἀνώτερες Ἐνοριακές Ἀντιπροσωπεῖες» τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 1 τοῦ νόμου, οἱ ὁποῖες ἀποκτοῦσαν «ὑπό τήν δικαιοδοσίαν» τους ὅλους τούς Ναούς, κομητήρια καί ἐξωκκλήσια καί τά εὐαγγῆ ἰδρύματα.

Κρίθηκε κατά πάγια νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου (π.χ. ΑΠ 1291/2007) ὅτι γιά τήν κτήση κυριότητας σέ «ἐνοριακές» καί «ἐκκλησιαστικές» περιουσίες δέν ἀρκοῦσε κατά τόν ν. 2508/1920 ὅτι πρόκειται γιά ἀκίνητα ἐκκλησιαστικοῦ ἢ ἐνοριακοῦ προορισμοῦ καί χρήσεως κατά τήν ἔναρξη ἰσχύος τοῦ ν. 2508/1920 (Α' 221), διότι *«ἡ κτήση, ὁμως, αὐτή της κυριότητας ἀπό τα πιο πάνω ἰδρύματα καὶ νομικά πρόσωπα δὲν ἐπερχόταν ἀμέσως ἀπό το νόμο, ἀλλά, ὅπως προκύπτει ἀπό τις διατάξεις των ἀρθρων 3 παρ. 1 ἐδ. β' καὶ 6, 11 παρ. 1, 14 παρ. 1, 15 παρ. 1, 16, 19 παρ. 1 καὶ 2 καὶ 21 παρ. 1 του νόμου αὐτοῦ, μετὰ τὴν τήρηση των διατυπώσεων που ἀναφέρονται στο νόμο αὐτό καὶ τὴν, μετὰ ἀπό τὴ νόμιμη συλλογή καὶ ἐξακριβώση των ἀναγκαίων στοιχείων, ἀναγνώρισή της με ἀπόφαση των ἀρμοδίων κατὰ τὴ διάταξη του ἀρθρου 11 ἐπιτροπῶν (Ολ.ΑΠ 1741/1980)»*.

Πράγματι ὁ νόμος 2508/1920 εἶχε προβλέψει στά ἄρθρα 11-16 ὀρισμένη διοικητική διαδικασία γιά τὴ διαπίστωση τῶν περιουσιῶν καί τὴν σύσταση Ἐπιτροπῶν, πού θά ἐξέδιδαν πρακτικά διαπιστώσεως - ἐκκαθαρίσεως καί διανομῆς τῶν περιουσιῶν τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1. Ἐπειδὴ οἱ Ἐπιτροπές αὐτές δέν λειτούργησαν σέ πολλές περιοχές, τροποποιήθηκε ὁ ν. 2508/1920 (Α' 221) μέ τό ἄρθρο 1-2 τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος τῆς 25.2.1926 (Α' 79, πού κυρώθηκε μέ τόν ν. 4446/1929, Α' 350) καί προβλέφθηκε ἡ σύσταση νέων Ἐπιτροπῶν μέ καθήκον νά ἐξακριβώσουν καί νά διανεῖμουν τίς περιουσίες τῶν τέως Ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων» (ΑΠ 1741/1980).

Καί πάλι ὁμως σέ διάφορες περιοχές τῶν Νέων Χωρῶν οὐδέποτε συντάχθηκαν κατὰ τὴν δεκαετία τοῦ 1920 ἢ δέν σώζονται τά πρακτικά τέτοιων Ἐπιτροπῶν εἴτε παραλείφθηκαν τά ἐκκλησιαστικά καί ἐνοριακά ἀκίνητα τῶν Μητροπόλεων καί τῶν Ἐνοριῶν κατὰ τὴν σύνταξη τῶν πρακτικῶν αὐτῶν.

Τό πρόβλημα τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τῆς ἀνωτέρω διαδικασίας ἐξακολούθησε καί δέν ἐπιλύθηκε παρὰ τίς παρατάσεις (οὐσιαστικά ἀναβιώσεις) προθεσιμῶν καταγραφῆς καί διανομῆς περιουσιῶν στίς Νέες Χώρες δυνάμει τοῦ ἄρθρου δευτέρου του ν. 4446/1929 (Α' 350) καί τῶν ἄρθρων 1-7 τοῦ ἀ.ν. 951/1937 (Α' 469).

Άποτέλεσμα τής παραπάνω έλλείψεως πρακτικῶν τῶν άνωτέρω Έπιτροπῶν εἶναι ὅτι άκόμα καί έάν πρόκειται για άκίνητα, για τά ὁποία άποδεικνύεται πῶς κατά τήν ήμερομηνία έναρξης ισχύος τοῦ ν. 2508/1920, πληροῦσαν τίς άναφερόμενες προϋποθέσεις τοῦ άρθρου 3 παρ. 1 περ. β' καί γ' τοῦ νόμου αὐτοῦ (έκκλησιαστική καί ένοριακή χρήση), ή οἰκεία Μητροπόλη ή Ένορία, ὄχι μόνον δέν άναγνωριζόταν ὡς κυρία, αλλά άδυνατοῦσε νά διεκδικήσει δικαστικῶς τήν κυριότητά της, έάν δέν παρουσίαζε στό δικαστήριο πρακτικό Έπιτροπῆς πού περιλάμβανε τό έκκλησιαστικό άκίνητο (εἶτε Έπιτροπῆς τοῦ άρθρου 11 τοῦ ν. 2508/1920 εἶτε Έπιτροπῆς τοῦ άρθρου 1 παρ. 1-2 τοῦ ν.δ. τής 25.2.1926). Ὡς έκ τούτου, ή παντελής έλλειψη πρακτικοῦ Έπιτροπῆς ή ή έλλειψη άναφορᾶς σέ ὑπάρχον πρακτικό Έπιτροπῆς δημιουργοῦσε άπόλυτο κώλυμα άποδείξεως κυριότητος ή/καί παροχῆς δικαστικῆς προστασίας.

Μολονότι οἱ παραπάνω διοικητικές προϋποθέσεις τῶν διατάξεων τοῦ ν. 2508/1920 ξεπεράσθηκαν άπό τίς νεώτερες διατάξεις τῶν άρθρων 88 τοῦ ά.ν. 2200/1940 (Α' 42), 7 τοῦ ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περίπτωση ΙΓ' τοῦ ν. 4030/2011 (Α' 249), πού ήδη άντικαταστάθηκε άπό τό παραπάνω άρθρο 32 παρ. 15 τοῦ ν. 4495/2017), 88 τοῦ ά.ν. 2200/1940 (Α' 42), 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977 (Α' 146), 25 παρ. 1 ν. 4301/2014 (Α' 223), πού δέν τίς επανέλαβαν ὡς ισχύουσες, έκδόθηκαν νεώτερες δικαστικές άποφάσεις πού, παρά τίς ὡς άνω νεώτερες νομοθετικές διατάξεις, επικαλέσθηκαν για τίς Νέες Χῶρες τήν προϋφιστάμενη νομολογία σχετικά μέ τήν έρμηνεία τοῦ ν. 2508/1920 καί τοῦ ν.δ. τής 25.2.1926, κρίνοντας ὅτι έπρεπε νά προσκομίζονται πρακτικά άναγνωρίσεως καί διανομῆς περιουσίας τῶν Έπιτροπῶν τῶν νομοθετημάτων αὐτῶν.

Μέ τίς νέες διατάξεις τοῦ άρθρου 67 τοῦ ν. 5128/2024:

Άναγνωρίζονται άναδρομικῶς οἱ Μητροπόλεις καί Ένορίες τῶν Νέων Χωρῶν ὡς ιδιοκτῆτες (οἰονεὶ καθολικοὶ διάδοχοι) τῶν τέως Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων άπό τήν ήμερομηνία καταργήσεως τῶν τελευταίων (1.4.1921) για τά άκίνητα Ναῶν καί Έπισκοπειῶν.

Η διάταξη τοῦ πρώτου έδαφίου δέν εἶναι πλήρως νέα, αλλά επαναλαμβάνει μερικῶς τίς γενικότερες διατάξεις τοῦ άρθρου 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977, ὅπως τροποποιήθηκε μέ τά άρθρα 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 7.α τοῦ ν. 4235/2014 καί 51 παρ. 3 τοῦ ν. 4301/2014, πού προέβλεψαν τήν αὐτοδίκαιη διαδοχή στήν κυριότητα ὄλων τῶν έκκλησιαστικῶν άκινήτων τῶν Μητροπόλεων, Ένοριῶν, παλαιῶν Έπισκοπῶν ή τέως Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων άπό τίς ὁποτεδήποτε συσταθεῖσες νέες Ένορίες ή Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες θεωρεῖται ὅτι διαδέχθηκαν μέ οἰονεὶ καθολική διαδοχή χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή άντάλλαγμα.

Καταργεῖται μέ τό δεύτερο έδάφιο ή άπαίτηση τῶν άρθρων 11-16 τοῦ ν. 2508/1920 καί τῶν άρθρων 1-2 τοῦ ν.δ. τής 25.2.1926 καί δέν χρειάζεται πρακτικό Έπιτροπῆς τῶν παραπάνω διατάξεων για νά δη-

λωθεί στο Έλληνικό Κτηματολόγιο ή να διεκδικηθεί δικαστικῶς ἡ κυριότητα σέ ἀκίνητα, ἐπί τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μὴ ἰδιωτικοί Ναοί καί Ἐπισκοπεῖα.

Οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι τῶν ἰδιοκτητῶν νομικῶν προσώπων ὑποχρεοῦνται κατά τό τρίτο ἐδάφιο νά ἀπογράφουν τά παραπάνω ἀκίνητα μέ σύνταξη συμβολαιογραφικῆς ἐκθέσεως ἀπογραφῆς, πού συντάσσεται καί μεταγράφεται/καταχωρίζεται ἀτελῶς. Καί στό σημεῖο αὐτό ἡ διάταξη ἐπαναλαμβάνει τό ἄρθρο 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977, ὅπως ἰσχύει.

Κατά τό τέταρτο ἐδάφιο, οἱ σχετικές δηλώσεις ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων τῶν ἰδιοκτητῶν νομικῶν προσώπων ἐπί τῶν ἀνωτέρω ἀκινήτων κατά τήν φάση κτηματογραφίσεως στό Έλληνικό Κτηματολόγιο ὑποβάλλονται χωρίς καταβολή δικαιωμάτων γιά κάθε δήλωση. Στό σημεῖο αὐτό, ἡ διάταξη διαφοροποιεῖται ἀπό τό ἄρθρο 47 παρ. 3.β τοῦ ν. 590/1977 (Α΄ 146), ὅπως ἰσχύει, πού δέν ἀπάλλασε ἀπό τό προβλεπόμενο τέλος τήν ὑποβαλλόμενη δήλωση ἐμπράγματος δικαιώματος στό Έλληνικό Κτηματολόγιο.

Μετά καί τήν ἀνωτέρω τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ ν. 5128/2024 ἐπιβεβαιώνεται ὅτι οἱ παραπάνω διατάξεις τοῦ ν. 2508/1920 δέν καταργοῦν νεώτερες καί γενικές διατάξεις ὅπως:

α) Τό ἄρθρο 88 τοῦ ἀ.ν. 2200/1940 (Α΄ 42), πού ὁρίζει ὅτι ἀστικά καί ἀγροτικά ἀκίνητα, πού διαχειρίζονταν ἐπί τουρκοκρατίας ἢ ἐνετοκρατίας οἱ Μητροπόλεις ἢ Μητροπολιτικοί Ναοί, ἀνήκουν στίς Μητροπόλεις καί ἐπιτρέπει τήν σύνταξη καί μεταγραφή (μὴ συμβολαιογραφικῆς) δηλώσεως Μητροπολίτη στό ἀρμόδιο ὑποθηκοφυλακεῖο ἐπ' ὄνοματι τῆς Μητροπόλεως ὡς ἰδιοκτῆτριας γιά τά ἀνωτέρω ἀκίνητα πού δέν ἔχουν νόμιμο τίτλο.

β) Τό ἄρθρο 7 τοῦ ν. 3800/1957 (Α΄ 256), πού ἀναγνωρίζει ἀναδρομικῶς τίς Ἐνορίες ὡς κυρίες τῶν κτημάτων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού νέμονταν πρῖν ἀπό τήν ἀπελευθέρωση κάθε περιοχῆς καί γιά τά ὁποῖα δέν φέρουν νόμιμο τίτλο, ἐπειδή κατά τό ὀθωμανικό δίκαιο δέν ὑφίσταντο ὡς νομικά πρόσωπα καί συντάσσεται σχετικῶς συμβολαιογραφική δήλωση. Κατά τίς νεώτερες διατάξεις τῶν ἄρθρων 32 παρ. 15 τοῦ ν. 4495/2017 (Α΄ 167) καί 25 παρ. 1 τοῦ ν. 4301/2014 (Α΄ 223), οἱ συμβολαιογραφικές δηλώσεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ν. 3800/1957 ὑπογράφονται ἀπό τόν νόμιμο ἐκπρόσωπο τῆς Ἐνορίας καί ἐπίσης ἐπιτρέπονται καί γιά ἀκίνητα Μονῶν.

γ) Τό ἄρθρο 62 παρ. 1 τοῦ ν. 590/1977 (Α΄ 146), πού προβλέπει τήν μεταβίβαση σέ Μητρόπολη ἢ Ἐνορία μέ συμβολαιογραφική δήλωση τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτιρίων, πού προορίζονται γιά τήν ἐγκατάσταση γραφείων Μητροπόλεων ἢ Ἐνοριῶν ἢ γιά κατοικία Ἀρχιερέων ἢ Ἐφημερίων καί ἀνεγέρθηκαν ἢ ἀποκτήθηκαν μέσω εἰσφορῶν Μονῶν καί Ναῶν ἢ ἐράνων ἢ εἰδικῶν φορολογιῶν, φερόμενων ἐπ' ὄνοματι φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων διάφορων τοῦ Δημοσίου.

δ) Τό άρθρο 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 (Α' 146), όπως ισχύει, κατά τό όποιο οί όποτεδήποτε συσταθεϊσες νέες Ίερές Μητροπόλεις ή Ίενορίες εϊναι καθολικοί διάδοχοι τών Μητροπόλεων, Ίενοριών, παλαιών Ίπισκοπών ή τέως όρθοδόξων χριστιανικών κοινοτήτων, ως προς τά εκκλησιαστικά ακίνητα πού ύπάγονται στην έδαφική περιφέρεια τών νέων Μητροπόλεων ή Ίενοριών. Ο Μητροπολίτης τής Ίερᾶς Μητροπόλεως ή ή Ίενορία προβαίνουν σέ σύνταξη συμβολαιογραφικής εκθέσεως απογραφής τών παραπάνω ακινήτων πού μεταγράφονται/καταχωρίζονται άτελῶς. Οί άνωτέρω εκθέσεις απογραφής δέν άποτελοϋν μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, άμοιβές, δικαιώματα και τέλη. Καθολική διαδοχή συμβαίνει και συντάσσεται εκθεση απογραφής και για εκκλησιαστικά ακίνητα σέ περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ίερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή έρημωθεισες Ίερές Μονές ή προσαρτήσεως Ίερών Ναών σέ εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 590/1977 ή μετατροπής Ίεροϋ Ναοϋ σέ Ίερά Μονή, όποτε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη εκθεση απογραφής τής ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τά άνωτέρω.

ε) Τό άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 4301/2014 (Α' 223), πού θέσπισε τή διαπιστωτική πράξη τής Διαρκούς Ίερᾶς Συνόδου ως άποδεικτικό μέσο του χρόνου ιδρύσεως Ίενοριών και Μονών, οί όποιες ιδρύθηκαν πριν από τήν έναρξη ισχύος του ν. 590/1977 χωρίς νά έχει δημοσιευθεί διάταγμα ιδρυτικό ή έγκριτικό τής ιδρυτικής πράξεως στην Ίεφημερίδα τής Κυβερνήσεως. Και στα ακίνητα αυτά άδιακρίτως, έφ' όσον ανήκουν σέ Μονές και Ίενορίες ιδρυθεισες προ τής 31.5.1977, εφαρμόζονται τά άρθρα 88 του ά.ν. 2200/1940 (Α' 42), 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 (Α' 146), 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περ. ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249) (= ήδη αντικαταστάθηκε από τό άρθρο 32 παρ. 15 του ν. 4495/2017, Α' 167).

Συνεπῶς, ως προς τίς Ίερές Μητροπόλεις και Ίενορίες Μητροπόλεων τών Νέων Χωρῶν, ή νέα ρύθμιση έπιβεβαιώνει ότι καταργείται ή άχρι τουδε νομολογία περι τήν άπόδειξη τής κυριότητας (ότι πρέπει νά παρουσιάσουν πρακτικά Ίεπιτροπών του ν. 2508/1920 ή του ν.δ. τής 25.2.1926 προς άπόδειξη τής κυριότητάς τους), συνεχίζουν νά ισχύουν οί νεώτερες του ν. 2508/1920 διατάξεις (άρθρα 88 του ά.ν. 2200/1940 (Α' 42), 47 παρ. 3.β του ν. 590/1977 (Α' 146), 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256), 2 παρ. 2 περ. ΙΓ' του ν. 4030/2011 (Α' 249), πού ήδη αντικαταστάθηκε από τό άρθρο 32 παρ. 15 του ν. 4495/2017, Α' 167), ένῶ οί νόμιμοι εκπρόσωποι τών Ίερών Μητροπόλεων και Ίενοριών, πού νέμονταν κατά τήν έναρξη ισχύος του ν. 2508/1920 ύφιστάμενα τότε Ίεπισκοπεία και Ίερούς Ναούς, ύποχρεοϋνται κατά τήν ρητή διάταξη του τρίτου έδαφίου του άρθρου 11Α του ν. 2508/1920 νά συντάξουν συμβολαιογραφική εκθεση απογραφής τών ακινήτων τών Ναών τους

καί νά ὑποβάλουν δηλώσεις κυριότητας τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καί Ἐνοριῶν στό Ἑλληνικό Κτηματολόγιο.

Ἐντολῆ καί Ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰωάννης Καραμούζης